

TAVSİYE KARARI

KARAR NO : 2013/4

ŞİKAYETÇİNİN ADI, SOYADI/UNVANI : .....

ŞİKAYETÇİNİN ADRESİ :
:
:
ZONGULDAK

ŞİKAYET EDİLEN İDARE VE ADRESİ : Zonguldak Valiliği

ŞİKAYETİN KONUSU :Şikayetçinin silah taşıma ruhsatının yenilenmesi talebinin reddine ilişkin işlemin geri alınarak yenileme talebinin kabulü yönünde işlem tesis edilmesi yönünde tavsiye kararı verilmesi talep edilmektedir.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ : 10.04.2013

KARAR TARİHİ : 30.09.2013

USÛL

I-ŞİKAYET BAŞVURU SÜRECİ

1) Şikayet başvurusu, Kurumumuza posta yolu ile gönderilen ve 10.04.2013 tarih ve 1529 sayı ile kayıt altına alınan, gerçek kişiler için şikayet başvuru formu, vasıtasıyla yapılmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28/3/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a ve 46 ncı maddesinin birinci fıkrası ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikayetin esas yönünden incelemesine ve araştırmasına geçilmiş, 03.2013/84 şikayet no 03/2013/373 öneri no.lu red önerisiyle Kamu Başdenetçisine sunulmuştur..

II-ÖN İNCELEME SÜRECİ

2) Yapılan ön inceleme neticesinde, şikayetin inceleme ve araştırmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

OLAY VE OLGULAR

I-ŞİKAYETİN KONUSU, HUKUKİ SEBEPLER VE İSTEMİN ÖZETİ

3) Şikâyetçi, 16.10.2012 tarihli dilekçe ile yaptığı silah taşıma ruhsatını yenileme talebinin, Zonguldak İl Emniyet Müdürlüğü'nce 91/1779 Karar Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmelik'in 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında değerlendirilmesi sonucunda 21/03/2013 tarihli yazı ile ret edildiğini belirterek, silah taşıma ruhsatının yetkili makamlarca yenilenerek, tarafına verilmesini talep etmektedir.

II-ŞİKAYET KONUSU OLAYLAR

A) Dosyadaki bilgi ve belgelerin özeti :

- Ek-1)** Şikâyetçinin 10.04.2013 tarihli dilekçesi ekinde sunulan belgeler:
- Ek-2)** Silah Taşıma Ruhsatı talep dilekçesi (1 sayfa)
- Ek-3)** Silah Taşıma Ruhsatı talep dilekçesine verilen cevabi yazı (1 sayfa)
- Ek-4)** 91/1779 sayılı Yönetmeliğin 16 ncı ve 17 nci maddelerinin sureti (3 sayfa)
- Ek-5)** Zonguldak Valiliği'ne gönderilen 18.06.2013 tarih ve sayılı bilgi/belge isteme yazısı (1 sayfa)
- Ek-6)** Zonguldak Valiliği İl Emniyet Müdürlüğü'nün 18/07/2013 tarih ve 7708212-35286.(62680)/1848- sayılı yazısı ekinde gönderilen belgeler:
- Ek-7)** 04/04/2013 tarihli Tebliğ-Tebellüğ belgesi (1 sayfa)
- Ek-8)** Mahkeme Kararı (3 sayfa)
- Ek-9)** 19/03/2013 tarihli onay (1 sayfa)
- Ek-10)** UYAP çıktısı (1 sayfa)

B) Olaylar

5)Şikâyet başvuru dilekçesindeki ilgili olaylar özetle şöyledir:

Şikâyetçi, 05/04/1982 tarihinden 05/05/2012 tarihine kadar hiç ara vermeksizin iştilal ettiği işleri dolayısıyla ve can güvenliği çerçevesinde silah taşıma ruhsatının bulunduğunu, 16/10/2012 tarihinde Zonguldak Valiliği İl Emniyet Müdürlüğü'ne silah taşıma ruhsatını yenileme talebinde bulunduğunu(Ek-2), müracaatına gelen 21/03/2013 tarihli ve 77708212-35286-62680-941-007977 sayılı cevabi yazıda(Ek-3); İstanbul . Asliye Ceza Mahkemesinde görülen ve 27.04.2012 günlü, E:2010/435, K:2012/ sayılı beraat kararı ile neticelenen ancak, Maliye Bakanlığı tarafından temyiz edilen dava dosyası nedeniyle talebinin reddedildiğini, yargının kesin kararının vermesi için geçmesi olası 4-5 sene süresince kendisinin can güvenliğine karşı bir saldırının olabileceğini, 31 sene süresince kendisine bu hakkı tanımış olan devletin bu hukuka aykırı; insan haklarına dayalı adalet anlayışına aykırı bu uygulamayı yapmaması gerektiğini, diğer taraftan, anılan Yönetmeliğin 7 inci maddesi gereğince hakkında bir mahkûmiyet kararı kesinleşirse silah taşıma ruhsatının iptal edilebileceğini belirterek silah taşıma ruhsatının yetkili makamlarca yenilenerek tarafına verilmesini talep etmektedir.

III-ŞİKAYET KONUSU İLE İLGİLİ MEVZUAT

6) 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanun'un 7. maddesinde, silah taşıyabilecek kişiler beş bent halinde belirlenmiş olup; anılan maddenin 5. bendinde, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak Yönetmelikte belirlenecek esaslara göre Valiler tarafından verilecek izin vesikasını alanların da ateşli silahları taşıyabilecekleri veya mesken ya da işyerinde bulundurabilecekleri açıklanmış; aynı maddenin 6. fıkrasında, silah taşımaya yetki veren kimlik kartları ile belgelerin düzenlenmesi ve gerektiğinde yenilenmesi ya da geri alınmasına ilişkin usul ve esasların Milli Savunma ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle düzenleneceği; 6. maddesinin son fıkrasında da, ruhsatların renk, şekil, muhtevası ile diğer hususların yönetmelikte belirleneceği hükümleri yer almıştır. Yasanın 7. maddesinin son fıkrasında; ateşli silahla işlenen cürümlerden hükümlü bulunanlar ile taksirli suçlar hariç olmak üzere bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkum olanlara; affa uğramış olsalar bile hiç bir suretle ateşli silah taşıma veya bulundurma izni verilmeyeceği kurala bağlanmıştır.

Yukarıda açıklanan Yasa hükmü doğrultusunda hazırlanarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 21.3.1991 tarih ve 91/1779 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 8, 9 ve 10. maddelerinde vali iznine tabi olarak silah taşıma ruhsatı alabilecekler belirlenirken, adı geçen Yönetmeliğin 16. maddesinin (d) bendinde; taksirli suçlar hariç bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkum olanlar ile zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla **her türlü kaçakçılık**, kara para aklama, hayali ihracat, elektronik alet ve cihazlarla işlenen suçlar, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma, ideolojik, anarşik, terör ve benzeri yaygın şiddet eylemlerine katılma ve bu gibi fiilleri tahrik ve teşvik suçlarından birinden hüküm giymiş olanlara hiçbir şekilde ateşli silahlarla mermilerini taşıma ya da bulundurma izni verilmeyeceği, verilmiş ruhsatların iptal edileceği kurala bağlanmış, anılan maddeye 2.12.1999 tarih ve 99/13749 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile eklenen ek fıkıradaki, bu madde kapsamında sayılan fiillerden dolayı yargılaması devam eden şahısların ruhsat verilme ve yenilenme işlemlerinin, **yargı kararı kesinleşinceye kadar** durdurulacağı ve yargılama sonucuna kadar silahın ilgili birimce emanete alınacağı kuralına yer verilmiştir.

IV-ŞİKAYET KONUSUNA İLİŞKİN UYGULAMALAR

7) a.) Danıştay 15. Dairesinin 16.04.2012 günlü, E:2011/2216 sayılı kararı: 2.12.1999 tarih ve 99/13749 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile eklenen "Bu madde kapsamında sayılan fiillerden dolayı yargılaması devam eden şahısların ruhsat verilme ve yenilenme işlemleri, yargı kararı kesinleşinceye kadar durdurulur. Yargılama sonucuna kadar silah ilgili birimce emanete alınır." hükmünün iptali istemiyle açılan davada; Danıştay 15. Dairesi, bahsedilen kararları; kamu düzeninin, genel asayişin ve kamu yararının korunması amacıyla temel hak ve hürriyetlerin, Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak Yasayla sınırlanabileceğinin Anayasa kuralıyla benimsenmiş olduğu; bir temel hak ve özgürlük olarak tanımlanamayacak olan silah taşıma ya da bulundurma ruhsatı almanın, herkese tanınmış bir hak olarak

değerlendirilmesinin mümkün olmaması nedeniyle, dayanağı Yasa hükümlerini aşmamak üzere bu konuda Yönetmelik hükümleri ile sınırlamalar yapılabileceğinin kabulü gerektiği, 6136 sayılı Yasanın yukarıda aktarılan hükümleriyle, taksirli suçlar hariç bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı ceza ile mahkum olanların affa uğramış olsalar bile hiçbir surette silah taşıma ve bulundurma izni alamayacakları kurala bağlandıktan sonra, silah ruhsatı verilmesini engelleyen diğer hususların da Yönetmelikte düzenlenmesinde hukuka aykırı bir yön bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir.

b) Danıştay 10. Dairesi'nin 29.09.2010 günlü, E:2007/ , K: 2010/ sayılı kararı: Bahsedilen kararda; 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 359. Maddesinde yer alan kaçakçılık suçları Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 16. maddesinin (d) bendinde belirtilen "... her türlü kaçakçılık suçları" ifadesi kapsamında değerlendirilmiştir.

V-İNCELEME, ARAŞTIRMA ve SONUÇ

A) Şikâyetçinin İddiaları

8) Şikâyetçi, 05/04/1982 tarihinden 05/05/2012 tarihine kadar hiç ara vermeksizin iştiğal ettiğİ işleri dolayısıyla ve can güvenliğı çerçevesinde silah taşıma ruhsatının bulunduğunu, 16/10/2012 tarihinde Zonguldak Valiliğı İl Emniyet Müdürlüğü'ne silah taşıma ruhsatını yenileme talebinde bulunduğunu, müracaatına gelen 21/03/2013 tarihli ve 77708212-35286-62680-941-007977 sayılı cevabi yazıda; İstanbul 18. Asliye Ceza Mahkemesinde görülen ve beraati ile neticelenen ancak, Maliye Bakanlığı tarafından temyiz edilen dava dosyası nedeniyle talebinin reddedildiğini,

Mahkeme kararı olmadan hiç kimsenin suçlu ilan edilemeyeceğini, ayrıca beraati ile neticelenen bir mahkeme kararının olduğunu, silah taşıma ruhsatını yenileme talebinin 16 ncı maddenin 4 üncü fıkrasına göre değerlendirilerek engellenmesinin, insan haklarına dayalı adalet anlayışına ve hukuka aykırı olduğunu ayrıca, söz konusu talebi için görülmekte olan davası ile ilgili mahkeme kararının beklenmesinin hukuka aykırı olduğunu,

İstanbul 18. Asliye Ceza Mahkemesi'nin kararıyla beraat ettiğini, kişinin hiçbir hukuki karar olmadan suçlu ilan edilemeyeceğini, Yargıtay tarafından verilecek kararın 2-3 sene sürebileceğini, Yargıtay tarafından beraat kararının onanması durumunda dahi; idarenin her zaman yaptığı gibi karar düzeltme talebinde bulunacağını, bu durumun neticelenmesinin de 1-2 sene alacağını,

Yargının kesin kararının vermesi için geçmesi olası 4-5 sene süresince kendisinin can güvenliğine karşı bir saldırının olabileceğini, 31 sene süresince kendisine bu hakkı tanımış olan devletin bu hukuka aykırı; insan haklarına dayalı adalet anlayışına aykırı bu uygulamayı yapmaması gerektiğini,

Diğer taraftan, anılan Yönetmeliğin 7 inci maddesi gereğince hakkında bir mahkumiyet kararı kesinleşirse silah taşıma ruhsatının iptal edilebileceğini belirterek, silah taşıma ruhsatının yetkili makamlarca yenilenerek tarafına verilmesini talep etmektedir.

B) İlgili İdarenin bilgi ve belgeleri

9) – Kurumumuzun, 18.06.2013 tarih ve 1799 sayılı bilgi/belge isteme yazısına(Ek-5) istinaden Zonguldak Valiliği İl Emniyet Müdürlüğü'nden alınan, 18/07/2013 tarih ve 7708212-35286.(62680)/1848- sayılı yazısında(Ek-6);

Şikayetçinin, süresi biten silah taşıma ruhsatını, 91/1779 Karar Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmelik'in 7 nci maddesinin (a) bendine istinaden (can güvenliği tehlikede olduğundan) tekrar taşıma olarak yenileme talebinde bulunduğu, şikayetçi hakkında yapılan araştırma sonucunda:

İstanbul 18. Asliye Ceza Mahkemesinin 27/04/2013 tarih ve 2010/435 Esas, 2012/ Karar sayılı ilamı ile “ Vergi Usul Kanununa Muhalefet (kanun maddesi 359/a-2)” suçundan hakkında yapılan yargılama sonucunda, beraat ettiği, ancak kararın temyiz edilmesi nedeniyle henüz kesinleşmediğinin bildirildiği,

91/1779 karar sayılı yönetmeliğin 16 ncı maddesinde; “(...) Aşağıda belirtilen hallerden birine giren kimselere hiçbir şekilde ateşli silah ve mermilerini taşıma ya da bulundurma izni verilmez, verilmiş ruhsatlar iptal edilir.

(...)

d)Taksirli suçlar hariç bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm olanlar ile zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla her türlü kaçakçılık, kara para aklama, (...) suçlarından birinden hüküm giymiş olanlar,

(...)

Bu madde kapsamında sayılan fiillerden dolayı yargılanması devanı eden şahısların ruhsat yerilme ve yenileme işlemleri, vargı kararı kesinleşinceye kadar durdurulur. Yargılama sonucuna kadar silah ilgili birimce emanete alınır. Bu madde de belirtilen mahkûmiyet, kesinleşmiş mahkûmiyettir.”

hükmüne amir olduğu,

Şikayetçi hakkında verilen karar temyiz edildiğinden henüz kesinleşmemiş olduğu, bu hali ile 91/1779 Karar Sayılı Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin 4 üncü fıkrası kapsamında kaldığı değerlendirildiğinden, silah ruhsat yenileme müracaatı Valilik Makamının 19.03.2013 tarihli onayları ile durdurulduğu, bilgisi verilmiştir.

Ayrıca; 04/04/2013 tarihli “Tebliğ ve Tebellüğ Belgesi” nde şikayetçiye, silah taşıma ruhsatı verilmesi yönündeki talebinin reddedilerek, silah ruhsat müracaatının Valilik Makamının 19/03/2013 tarihli olurları ile durdurulduğu, şikâyetçiye ait silah ve ruhsatın ilgili madde gereğince geçici olarak teslim alındığı(Ek-7), İstanbul . Asliye Ceza Mahkemesinin, 27/04/2012 tarih ve 2010/435 Esas- 2012/ Karar sayılı ilamında; şikayetçinin, “Vergi Usul Kanununa Muhalefet” suçundan hakkında yapılan yargılama sonucunda beraat ettiği, dava dosyası temyiz edildiğinden henüz kesinleşmediği(Ek-8), 19/03/2013 tarihli onay belgesinde, şikayetçinin, yargılanması devam edenler kapsamında kaldığı bu nedenle şikayetçi hakkında yapılan adli işlem sonuçlanıncaya ve kesinleşmiş yargı kararları alınıncaya kadar müracaatının durdurularak, söz konusu silahın yargılama sonuna kadar emanete alınmasının Valilik Makamının olurlarına sunulduğu(Ek-9), bu bilgilere ek olarak, şikâyetçinin, İstanbul 18.

Asliye Ceza Mahkemesinde görülmekte olan dosyasının durumunu gösteren, UYAP sorgulamasına ait ekran çıktısına, söz konusu yazı ekinde yer verilmektedir.

C) İlgili Kamu Denetçisinin İnceleme ve Araştırma Bulguları

10) Şikayet konusu ile ilgili Kurumuzda oluşan dosyasının incelenmesinden; şikayetçinin, 05/04/1982 tarihinden 05/05/2012 tarihine kadar hiç ara vermeksizin işgal ettiği işleri dolayısıyla ve can güvenliği çerçevesinde silah taşıma ruhsatının bulunduğu, İstanbul . Asliye Ceza Mahkemesinin 27/04/2012 tarih ve 2010/435 Esas ve 2012/ Karar Sayılı mahkeme kararı ile “Vergi usul kanununa muhalefet” suçundan hakkında yapılan yargılama sonucunda beraat ettiği, dava dosyası temyiz edildiğinden ve henüz kesinleşmemesi gerekçesiyle, Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin (d) bendi uyarınca silah taşıma ruhsatının yenilenmesi yönündeki talebinin Zonguldak Valilik Makamının 19/03/2013 tarihli olurları ile durdurulduğu, şikâyetçiye ait silah ve ruhsatın ilgili madde gereğince geçici olarak teslim alındığı ve silahın, ruhsat almaya mani hali bulunmayan dilediği kişiye devir edebileceği hususunun, şikayetçiye okunarak tebliğ edildiği ve tanzim edilen tebliğ ve tebellüğ belgesi ile birlikte teslim ve tesellüm belgesinin birlikte imza altına alındığı, şikayetçiye ait silah ve bu silaha ait ruhsatın şikayetçiden teslim alındığı tespit edilmiş olup, şikayetçi tarafından silah taşıma ruhsatının yenilenerek tarafına verilmesi talebiyle Kurumumuza başvurduğu, Kamu Denetçisince; 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan 91/1779 Karar Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmelik’in 16 ncı maddesinde sayılan silah ruhsatı verilmesine engel suçlar arasında her türlü kaçakçılık suçlarının da sayıldığı, maddenin dördüncü fıkrasında, bu maddede sayılan suçlardan yargılaması devam edenlerin ruhsat verilme ve yenileme işlemlerinin, yargı kararı kesinleşinceye kadar durdurulacağını düzenlendiği, şikayetçinin “ Vergi Usul Kanununa Muhalefet” suçundan yapılan yargılama sonucunda beraat ettiği, bununla birlikte, beraat kararının temyiz edildiği ve henüz kesinleşmediği, bu nedenle şikayete konu işlemde hukuka ve hakkaniyete aykırılık bulunmadığı ve şikayet başvurusunun reddi gerektiği yönünde Kamu Başdenetçisine öneride bulunmuştur.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME ve GEREKÇE

D) Masumiyet Karinesi Yönünden

11) Anayasanın 38. maddesinin 4. fıkrasında; suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimsenin suçlu sayılamayacağı düzenlenmiş, 90. maddesinin 5. fıkrasında ise, usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmaların kanun hükmünde olduğu, bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamayacağı, **usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümlerinin esas alınacağı düzenlenmiştir.**

Öte yandan; 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun 5. maddesinde, kurumun idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; **insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden** incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevli olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın yukarıda aktarılan 90. maddesinin 5. fıkrası uyarınca; kanunlar ile milletlerarası andlaşma hükümlerinin çatışması halinde, milletlerarası andlaşma hükümlerinin üstün olacağı düzenlendiği, öte yandan; 6328 sayılı Kanunun yukarıda aktarılan 5. maddesi uyarınca Kamu Denetçiliği Kurumu'nun idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışları hakkında şikayet üzerine yapacağı incelemede; salt pozitif hukukun ve iç hukukta yer alan mevzuat hükümlerinin değil, aynı zamanda hakkaniyet unsurunun ve insan haklarına dayalı adalet anlayışının da referans alınacağı dikkate alındığında; iç hukukta yer alan kanun ve yönetmelik hükmü ile milletlerarası andlaşma hükümlerinin çatışması durumunda milletlerarası andlaşma hükümlerine öncelik tanınması Anayasa hükmüdür.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinin 2. fıkrasında; bir suç ile itham edilen herkesin suçluluğu sabit oluncaya kadar masum sayılacağı belirtilmiş, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 11. maddesinin 1. fıkrasında ise, "Bir suç işlemekten sanık herkes, savunması için kendisine gerekli bütün tertibatın sağlanmış bulunduğu açık bir yargılama ile kanunen suçlu olduğu tespit edilmedikçe masum sayılır." hükmüne yer verilmiştir. Anayasanın 38. maddesinde de düzenlenmiş olan ve kısaca "masumiyet karinesi" ya da "suçsuzluk karinesi" olarak anılan bu ilkeye göre; bir suçtan dolayı kovuşturulan kişinin, suçluluğu mahkeme kararıyla sabit olmadıkça suçlu sayılması ve suçlu gibi muamele görmesi olanaklı değildir. Masumiyet karinesi, kişinin suçsuz olduğu varsayımı ile hareket edilmesini gerektiren temel bir insan hakkıdır.

Masumiyet karinesi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararlarında da çoğu kez işlenmiş, sınırları, kapsam ve içeriği içtihatlarla belirlenmiştir. AİHM, masumiyet karinesi ilkesinin cezai anlamda bir usul teminatıyla sınırlı kalmayıp, daha geniş kapsamlı olduğuna ve **hiçbir Devlet temsilcisinin bir mahkeme tarafından mahkûm edilmeden bir kişiyi suçlu olarak gösteremeyeceğine** (Fransa aleyhine Allenet de Ribemont davası), ayrıca **masumiyet karinesinin sadece bir hakim ya da bir mahkeme tarafından değil, başka resmi makamlar tarafından da ihlal edilebileceğine** (Litvanya aleyhine Dakaras davası) hükmetmiştir. Bu açıdan bakıldığında, masumiyet karinesine uygun hareket etme yükümlülüğü sadece yargıya değil, aynı zamanda idareye de ait bir yükümlülüktür.

Şikayet başvurusuna ilişkin olarak iç hukukumuz incelendiğinde; 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanun'un 7. maddesinde, silah taşıyabilecek kişiler beş bent halinde belirlenmiş olup; anılan maddenin 5. bendinde, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak Yönetmelikte belirlenecek esaslara göre Valiler tarafından verilecek izin vesikasını alanların da ateşli silahları taşıyabilecekleri veya mesken ya da işyerinde bulundurabilecekleri açıklanmış; aynı maddenin 6. fıkrasında, silah taşımaya yetki veren kimlik kartları ile belgelerin düzenlenmesi ve gerektiğinde yenilenmesi ya da geri alınmasına ilişkin usul ve esasların Milli Savunma ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle düzenleneceği; 6. maddesinin son fıkrasında da, ruhsatların renk, şekil, muhtevası ile diğer hususların yönetmelikte belirleneceği hükümleri yer almıştır. Yasanın 7. maddesinin son fıkrasında; ateşli silahla işlenen cürümlerden hükümlü bulunanlar ile taksirli suçlar hariç olmak üzere bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkum olanlara; affa uğramış olsalar bile hiç bir suretle ateşli silah taşıma veya bulundurma izni verilmeyeceği kurala bağlanmıştır. "Hüküm"den anlaşılması gerekenin kesinleşmiş bir karar anlamında olduğu, doktrinde ve pratikte benimsenen bir olgudur. Mahkumiyette aynı anlamı

“içermektedir.” Masumiyet” kuralından da anlaşılması gereken budur. Nitekim kanunun lafzından ve ruhundan anlaşılması gereken de budur. Zira madde “affa uğramış olsa bile hiçbir surette silah taşıma ve bulundurma izni alamayacaklarını” ifade etmektedir. “Mahkum” kelimesi hükümden gelir. Görülmekte olan bir davada affa uğramış olma söz konusu olamaz. Ancak mahkumiyetler söz konusu olabilir. Bir an için “mahkumiyet” hükmü ifade etmeyim kesinleşmemiş cezayı ifade etse dahi başvuran mahkum olmamış aksine Beraat etmiştir. Nitekim idare bu konuda yönetmeliği değiştirerek “yargı kararı kesinleşinceye kadar” tümcesini ilave etmek zorunda kalmıştır. Hiç şüphesiz yasada olmayan ve yasaya aykırı yönetmelik düzenlemesi olmaz.

Yukarıda açıklanan Yasa hükmü doğrultusunda hazırlanarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 21.3.1991 tarih ve 91/1779 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 8, 9 ve 10. maddelerinde vali iznine tabi olarak silah taşıma ruhsatı alabilecekler belirlenirken, adı geçen Yönetmeliğin 16. maddesinin (d) bendinde; taksirli suçlar hariç bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkum olanlar ile zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla **her türlü kaçakçılık**, kara para aklama, hayali ihracat, elektronik alet ve cihazlarla işlenen suçlar, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma, ideolojik, anarşik, terör ve benzeri yaygın şiddet eylemlerine katılma ve bu gibi fiilleri tahrik ve teşvik suçlarından birinden hüküm giymiş olanlara hiçbir şekilde ateşli silahlarla mermilerini taşıma ya da bulundurma izni verilmeyeceği, verilmiş ruhsatların iptal edileceği kurala bağlanmış, anılan maddeye 2.12.1999 tarih ve 99/13749 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile eklenen ek fıkrada, bu madde kapsamında sayılan fiillerden dolayı yargılaması devam eden şahısların ruhsat verilme ve yenilenme işlemlerinin, **yargı kararı kesinleşinceye kadar** durdurulacağı ve yargılama sonucuna kadar silahın ilgili birimce emanete alınacağı kuralına yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanunda, silah ruhsatı verilemeyecek kişiler sayılırken sadece ateşli silahla işlenen cürümlerden hükümlü bulunanlar ile taksirli suçlar hariç olmak üzere bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkum olanlar belirtilmiş iken, Yönetmelikte Kanunun kapsamı genişletilerek yukarıda ifade edildiği gibi, üst-norm Anayasa ve Uluslararası andlaşmalara aykırı olarak kesinleşmemiş kararlar da “ hüküm” diye yorumlanmış; bununla da yetinilmemiş; yukarıda açıklandığı üzere 2.12.1999 günlü değişiklik ile de, belirtilen fiillerden yargılaması devam edenlerin de ruhsat verilme ve yenileme işlemlerinin yargı kararı kesinleşinceye kadar durdurulacağı düzenlenmiştir. Bu anlamda, şikayetçiye uygulanan Yönetmelik hükümlerinin kanuni dayanağının bulunmadığı açıktır. Bu tespit aşağıda Danıştay kararı değerlendirilirken tekrar gündeme gelecektir. Bu anlamda Danıştay’ın görüşüne katılmamız mümkün olmamıştır. Kaldı ki, Yüksek Mahkeme sınırlamaların yasayla olabileceğini benimsemesine karşın yasada olmayan sınırlamayı yönetmelikle getiren idari işlemi iptal etmemiştir.

2.12.1999 tarih ve 99/13749 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile eklenen "Bu madde kapsamında sayılan fiillerden dolayı yargılaması devam eden şahısların ruhsat verilme ve yenilenme

işlemleri, yargı kararı kesinleşinceye kadar durdurulur. Yargılama sonucuna kadar silah ilgili birimce emanete alınır." hükmünün iptali istemiyle açılan davada; Danıştay . Dairesi, 16.04.2012 günlü, E: 2011/2216, K: 2012/2122 sayılı kararlar; kamu düzeninin, genel asayişin ve kamu yararının korunması amacıyla temel hak ve hürriyetlerin, Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak Yasayla sınırlanabileceğinin Anayasa kuralıyla benimsenmiş olduğu; bir temel hak ve özgürlük olarak tanımlanamayacak olan silah taşıma ya da bulundurma ruhsatı almanın, herkese tanınmış bir hak olarak değerlendirilmesinin mümkün olmaması nedeniyle, dayanağı Yasa hükümlerini aşmamak üzere bu konuda Yönetmelik hükümleri ile sınırlamalar yapılabileceğinin kabulü gerektiği, 6136 sayılı Yasanın yukarıda aktarılan hükümleriyle, taksirli suçlar hariç bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı ceza ile mahkum olanların affa uğramış olsalar bile hiçbir surette silah taşıma ve bulundurma izni alamayacakları kurala bağlandıktan sonra, silah ruhsatı verilmesini engelleyen diğer hususların da Yönetmelikte düzenlenmesinde hukuka aykırı bir yön bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir.

Danıştay . Dairesi'nin yukarıda belirtilen kararında, silah taşıma ve bulundurma ruhsatı almanın bir temel hak ve özgürlük sayılamayacağından, bu konuda Kanunu aşar biçimde Yönetmelikle kısıtlama getirilmesi hukuka uygun bulunmuş ise de; temel haklar arasında bulunduğu şüphe bulunmayan" masumiyet karinesinin" ihlaline ya da bu konuda kısıtlama getirilmesine yol açacak nitelikte bir düzenlemenin Yönetmelikle yapılamayacağı açıktır. Kaldı ki, Yönetmelik ile Yasayı aşan bir düzenlemeyle mahkumiyet kesinleşmiş karar olarak yorumlanmış, ayrıca yine Yasayı aşar şekilde ve bu kabulde çelişir vaziyette "yargı kararı kesinleşinceye kadar" değişikliği yapılmıştır. Mahkumiyet derdest yani yargılamaları kesinleşmemiş kararlar olarak benimsenmişse bu değişikliğe gerek yoktu.. İdarenin bu yaklaşımına göre yönetmelikte yargılaması Şikayetçi hakkında tesis edilen işlemin dayanağını oluşturan Yönetmelik hükmü incelendiğinde; kişi hakkında maddede belirtilen suçlardan yargılamanın devam etmesi silah ruhsatının yenilenmesi talebinin reddi için yeterlidir. Üstelik, şikayet konusu olayda olduğu gibi, maddedeki "...yargı kararı kesinleşinceye kadar durdurulur." ifadesi nedeniyle, ilgili beraat etmiş olsa dahi, kararın temyiz aşamasında olması halinde silah ruhsatı verilmesi ya da yenilenmesi olanaklı değildir. Bu düzenleme uyarınca kişi, beraat etse dahi, beraat kararının kesinleşmesini bekleyecektir. Bu durum, ceza mahkemesinin beraat kararına hukuki bir sonuç atfetmemek anlamına gelmektedir. Hatta sanık aleyhine yorumlanmakta ve işlem tesis edilmektedir. Oysa ceza hukukunun evrensel kuralına göre her zaman "şüpheden sanık yararlanır". Bu tedbire, beraat kararının bozulması ihtimali nedeniyle başvurulması gerektiği savı da yeterli değildir. Çünkü; beraat kararı uyarınca tekrar silah ruhsatı alma hakkına kavuşmuş olan kişi hakkında, beraat kararının bozulması ve ilk derece mahkemesince mahkumiyete hükmedilmesi halinde, oluşan son hukuki duruma göre yeniden işlem tesis etme ve silah ruhsatının geri alınması olanağı bulunmaktadır. Hal böyle olunca; beraat kararının bozulması ihtimaline binaen kararın kesinleşmesinin beklenmesi, masumiyet karinesine istisna getirilmesini haklı gösterecek nitelikte üstün kamu yararı taşımamaktadır. Diğer yünden, şikayet başvurusunda bulunan, sabıkasız olup, 30 yılı aşkın süredir ruhsatlı silahı bulunmaktadır. Bu durum, şikayetçinin olumlu kişiliği, Kanuna saygılı oluşu ve masumiyeti yönünden çok önemli bir olgudur. Diğer bir anlatımla otuz yılı aşkın süre başvuran ne silahlı nede başka bir şekilde suç işleyip

mahkum yani hükümlü olmamıştır. İdare, bu olguyu da yadsıyarak şikayetçi hakkında hukuka ve hakkaniyete uygun davranmamıştır.

Sonuç itibariyle; şikayetçinin hakkında yapılan yargılamada beraat etmiş olduğu göz önüne alındığında; salt beraat kararının kesinleşmediğinden bahisle silah ruhsatı talebinin reddedilmesinde, İHAS'ın 6.maddesine.Anayasanın 38. maddesinin 4. fıkrasına, 124. maddesine,6136 kanununun7.maddesine. masumiyet karinesine, hukuka ve hakkaniyete uyarlık görülmemiştir.

II) Suç Nitelendirmesi Yönünden

12) Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 16. maddesinin (d) bendinde silah ruhsatı verilmesine engel teşkil eden suçlar sayılırken “... her türlü kaçakçılık suçları” ifadesi kullanılmıştır. Şikayetçinin; vergi denetimi sırasında 2004-2005 yılına ait bazı belgelerinin ibraz etmediğinden bahisle, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 359. maddesinin (a) bendinin 2 sayılı alt bendinden yargılandığı, anılan bentte ise; defter, kayıt ve belgeleri tahrif edenler veya gizleyenler veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenleyenler veya bu belgeleri kullananlara 18 aydan üç yıla kadar hapis cezası verileceğinin düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Şikayetçinin yargılandığı 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 359. maddesinin başlığının; “Kaçakçılık Suçları ve Cezaları” olduğu, öte yandan; Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 16. Maddesinin d bendinde “... her türlü kaçakçılık suçları” ifadesi yer aldığı görülmekle birlikte; her iki mevzuat hükmünde geçen “kaçakçılık” kelimesinin salt sözcük olarak benzerliğinin bulunduğu, hukuk terminolojisi bakımından aynı anlamda kullanılmadığı ortadadır. Şöyle ki; Yönetmelik maddesinde kaçakçılık suçundan söz edilirken genel anlamda kaçakçılık suçları tabiri kullanılmış, kaçakçılık fiilleri ise 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 3. maddesinde sayılmıştır. Kanunun belirlediği bu fiiller incelendiğinde, kaçakçılık suçlarında, ithalatı veya ihracatı özel kanunlarla veya ithalat veya ihracat rejimi kararlarıyla yasaklanmış ya da tekele tabi eşya ve maddelerin suça konu olmasının esas unsur olduğu görülmekte olup, konusu eşya ve madde olmadıkça kaçakçılık suçundan söz edilmesi olanaklı değildir. Bir eşya veya maddeye bağlı olmayan, sadece vergi hukuku yönünden ve vergi ziyana sebebiyet vermeyi önleme amacıyla getirilmiş vergi cezalarına esas olan fiillerin genel ceza hukuku terminolojisi anlamında kaçakçılık olarak nitelendirilmesi ve yorumlanması hukuka ve hakkaniyete uygun değildir.

Sonuç itibariyle, şikayetçinin yargılandığı eylemin Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 16. maddesinin (d) bendinde belirtilen “... her türlü kaçakçılık suçları” kapsamında olduğu söylenemeyeceğinden, şikayete konu işlemde bu şekilde yapılan yorumda hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

I-Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

13) 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresinin kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

II-İlgili İdarenin İşlemine Karşı Yargı Yolu

14) 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40.maddesinin 2.fıkrasında, “Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.” hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde ilgili İdare Mahkemesine yargı yolu açıktır.

KARAR

Açıklanan gerekçelerle; şikayetin kabulü ile şikayet konusu işlemin geri alınması ve şikayetçinin silah taşıma ruhsatının yenilenmesi talebinin değerlendirilerek mağduriyetinin giderilmesi yönünde işlem tesis edilmesi yönünde Zonguldak Valiliği'ne **tavsiyede bulunulmasına,**

6328 sayılı Kanunun 20 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, merciince bu karar üzerine tesis edilecek işlem ya da tavsiye edilen çözümün uygulanabilir nitelikte görülmediği takdirde gerekçesinin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna, bu kararın şikayetçiye ve Zonguldak Valiliği'ne tebliğine, Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi